

Aan : Raad
Van : College / wethouder A. Luijten
Onderwerp : Beantwoording vragen Gesprek (3 maart 2021) Erfgoedvisie
Datum : 10 maart 2020

1. Inleiding

Op 3 maart 2021 heeft het beeldvormende Gesprek over de Erfgoedvisie Gooise Meren plaatsgevonden. Onderstaand treft u de beantwoording van nog openstaande vragen aan. De beantwoording leidt niet tot aanpassingen van enkele documenten.

Daarnaast zijn enkele feitelijke onjuistheden en onduidelijkheden geconstateerd in stukken nadat deze door het college zijn vastgesteld. Deze leiden tot enkele aanpassingen. Welke dit zijn en welke aanpassingen worden voorgesteld leest u in deze memo. De antwoorden op de separaat gestelde schriftelijke vragen worden op de gemeentelijke website gepubliceerd.

2. Vragen

Vraag kaders erfgoedbeleid: Met de erfgoedvisie rollen we het erfgoedbeleid op in de omgevingsvisie. Daarmee wordt het één van vele onderdelen die worden afgewogen naast bijvoorbeeld bodembeheer, geluidsdruk, ruimtelijke ordening, enzovoorts. De wethouder noemde tijdens het gesprek een aantal voorbeelden van dilemma's waarbij opgaven kunnen botsen met de erfgoedvisie (bijvoorbeeld de woonopgave of de energietransitie). Straks zal moeten worden geborgd dat erfgoed niet ondergesneeuwd raakt door die andere opgaven. Daarvoor is het nodig dat er concrete kaders worden gegeven voor wanneer iets erfgoed is in gemeente Gooise Meren en dus bescherming geniet. De erfgoedvisie bevat ambities, maar geen kaders.

In reactie op mijn vraag wat de concrete kaders voor erfgoed zullen zijn, vertelde de wethouders dat die niet in deze visie staan maar straks wel in de omgevingswet. Daarom mijn vragen:

- a. Wat is de status van een "onderlegger" zoals de erfgoedvisie in de integrale omgevingsvisie? (Deze term staat in het raadsvoorstel.)
- b. Het is belangrijk dat duidelijk is wanneer de erfgoedvisie wél concrete kaders krijgt en welke vorm die zullen hebben. Wat is het proces voor de vertaling van de erfgoedvisie naar toetsbare beleidskaders voor die gevallen dat een ander belang botst met die van erfgoed? Welke stappen zullen er volgen en hoe zien die kaders er uit?
- c. De raad zal straks borgen dat erfgoed niet ondergesneeuwd raakt door de opgaven op het gebied van wonen, klimaataanpassingen, en andere ruimtelijke ontwikkelingen. Hoe zal de raad controleren of de juiste afweging is gemaakt tussen de opgaven en de erfgoedvisie?

Antwoord:

In de Erfgoedvisie benoemen we de ambities voor de omgang met ons erfgoed voor de komende jaren. Dit vormt het strategische deel dat wordt overgenomen in de Omgevingsvisie. Kaders worden in het Omgevingsplan opgenomen.

In het uitvoeringsprogramma in de Erfgoedvisie, benoemen we het opstellen van een cultuurhistorische waarden- en beleidskaart. Hiermee ontstaat een concreet toetsingskader. De gebiedsbiografie zal worden benut als onderlegger voor de op te stellen cultuurhistorische waardenkaart.

Een cultuurhistorische waardenkaart brengt in één oogopslag de cultuurhistorische waarden binnen het gemeentelijk grondgebied, of delen daarvan, op perceelniveau in beeld. In de kaart kan bijvoorbeeld per zone worden aangegeven wat de 'attentiewaarde' is en hoe daar mee wordt omgegaan. Voor gebieden met een hoge attentiewaarde zal eerst cultuurhistorisch onderzoek nodig zijn. Op basis

daarvan kan worden bepaald of voor het gebied of object behoud, deels behoud of sloop met vastlegging van toepassing is. In de bijlage Financiën en planning is aangegeven voor wanneer de cultuurhistorische waardenkaart staat gepland.

In de Omgevingsvisie wordt gewerkt met een 'Schijf van vijf'. Natuur- en erfgoedparels vormen een van de vijf schijven. Grotere ontwikkelingen waarbij meerdere opgaven zijn betrokken, worden aan deze schijf getoetst. Wanneer de aanpassingen aan erfgoed passen binnen het Omgevingsplan is het aan het college om te beslissen. Bij grotere ontwikkelingen, met daarin erfgoed, ligt de besluitvorming voor aan de raad.

Vraag steilrand Kocherbos: De steilrand aan de zuidkant van het Kocherbos heeft landschappelijke waarde. Deze wordt niet beschreven in de biografie. De steilrand is de niet natuurlijke overgang van het lager gelegen weiland aan de Googweg naar de hogere bosrand waar het hockeyveld gepland was. De hoogte van het bos is de originele hoogte van Muiderberg en het weiland ervoor is in de voorgaande eeuwen afgegraven voor de zandwinning. Het zand werd per trekschuit over het riviertje de Goog via de trekvaart naar Amsterdam vervoerd voor de uitbreidingen van de stad. Dit gegeven in het landschap heeft daarom grote cultuurhistorische en landschappelijke waarde en de Ruimtelijke visie Muiderberg 2008 (in opdracht van de toenmalige gemeente Muiden uitgevoerd en leidraadgevend voor ontwikkelingen in het buitengebied) laat dan ook als eerste foto zien hoe bijzonder en fraai die overgang in het landschap is en daarbij de tekst dat dit gebied behouden en versterkt moet worden. Deze steilrand en dorpsentree was de inzet van het proces bij de Raad van State en heeft geleid tot bescherming van de bosrand door rechterlijke uitspraak van november 2015. Kan deze toch worden opgenomen?

Antwoord:

In de inleiding van de gebiedsbiografie 'Tussen Vecht, meren en stuwwal' zijn het doel en de toepassing aangegeven. Het doel van deze biografie is om te komen tot een overzicht van de ruimtelijke ontwikkeling van het gemeentelijke grondgebied over de lange termijn en de sporen, die daarvan bewaard gebleven zijn in ondergrond, landschap, infrastructuur en bebouwing, te beschrijven. Hierbij is niet gestreefd naar volledigheid, maar naar een overzicht op hoofdlijnen, waarbij de bestaande literatuur als uitgangspunt diende. De landschapsbiografie is een vertrekpunt voor beleidsontwikkeling en nadere kaderstelling (zie ook het antwoord op voorgaande vraag).

Daarnaast wordt in de Erfgoedvisie specifiek de aandacht en het belang voor het landschap en landschapsstructuren benoemd: "We hebben tevens aandacht voor oude landschapsstructuren zoals de oprijlaan en landgoedwegaanstructuur maar ook voor dijken en polders. Het groen erfgoed en de cultuurhistorisch waardevolle landschapsstructuren willen we waarderen en opnemen in de Omgevingsvisie." We kiezen ervoor om de biografie niet aan te vullen met nieuwe informatie.

Vraag speelpark Oud-Valkeveen: In de biografie wordt gesproken van de vergelijking van speelpark Oud-Valkeveen met grote kapitaalkrachtige attractieparken. In het door de gemeente opgestelde bestemmingsplan Oud Valkeveen 2020 wordt het volgende gesteld: "De raad wil ook voorkomen dat het speelpark een attractiepark wordt en daardoor zijn oorspronkelijke karakter van 'een grote kinderspeeltuin' verliest". Zie daarvoor ook de uitspraak van de Raad van State van 6 januari van dit jaar ECLI:NL:RVS:2021:7. Het verzoek is om de vergelijking met de grote kapitaalkrachtige attractieparken uit de stukken te schrappen.

Antwoord:

De tekst in de gebiedsbiografie onder 6.6.1 luidt: "Het toerisme en de recreatie op het grondgebied van de huidige gemeente Gooise Meren veranderden na de Tweede Wereldoorlog ingrijpend. De betekenis van de badplaats Muiderberg was door de afsluiting van de Zuiderzee en de concurrentie van de badplaatsen aan de Noordzee achteruitgegaan, en aanvankelijk kon ook een relatief kleinschalige

speeltuin als Oud Valkeveen de concurrentie met de grote kapitaalcrachtige attractieparken niet aan. Tegelijk nam de hoeveelheid vrije tijd van de gemiddelde Nederlander toe." In deze tekst wordt Oud Valkeveen als kleinschalige speeltuin benoemd. De vergelijking met attractieparken is louter beschrijvend van aard en kent geen andere bedoelingen. Derhalve zal de tekst niet worden aangepast.

3. Aanpassingen

Aanpassingen raadsvoorstel

Oude tekst	Te schrappen
<i>[onder 4. Argumenten en onderbouwing, 1.1 Met de visie geven we erfgoed een belangrijke rol bij de ontwikkeling van onze gemeente]</i> Het doel van de Erfgoedvisie is om het erfgoed, zowel materieel als immaterieel een belangrijke bouwsteen te laten zijn bij de ontwikkeling van onze gemeente en om Gooise Meren als aantrekkelijke gemeente nadrukkelijker op de kaart te zetten.	, zowel materieel als immaterieel
[onder 5. Kennis en dialoog, 3.1. Uitvoering geven aan acties waar financiële middelen voor aanwezig zijn]	<i>[Onderstaande passage staat al vermeld onder 4. Argumenten en onderbouwing, 4. Inspiratie en richting bieden aan maatschappelijk opgaven en is per abuis dubbel onder 5. Kennis en dialoog terecht gekomen en dient hier te worden verwijderd]</i> energietransitie en de manier van wonen. Allemaal opgaven waar erfgoed een betekenisvolle en inspirerende rol kan spelen

Aanpassingen Erfgoedvisie

Oude tekst	Nieuwe tekst
	<i>[toevoeging pag. 12, onder 5.1.1 Beschermen erfgoed, na de zin die aanvangt met "Nadat deze ronde ..."]</i> Dit vormt een verfijning van het beschermingsbeleid en een voorzetting van de actualisatieronde gemeentelijke monumenten.
<i>[op pagina 12,, onder 5.5.1 Beschermen erfgoed]</i> Voor Muiderberg is de vraag gekomen of de Brink in aanmerking kan komen voor deze status.	Voor Muiderberg is de vraag gekomen of een deel van Muiderberg in aanmerking kan komen voor deze status.